

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuj'e dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

Kriza.

Thunovo ministrstvo je mrtvo. Po spobnosti svojih členov ni bilo mej zadnjimi, kar jih pozna naša povestnica. Izvršilo je navzlic velikanskim težavam in vsakovrstnim oviram znamenite naloge, a v dan, ko je dogotovilo najvažnejšo in najpomembnejšo, ko je aktivirala nagodbo, tisti dan je dobilo — modro polo, bilo je odslovljeno, dasi ima na svoji strani legalno večino parlamenta.

Nasprotniki padle vlade očitajo Thunovemu ministrstvu pred vsem to, da je vladalo brez parlamenta in proti parlamentu. To je največji njegov greh. Pri tem pa pozabljajo ti nasprotniki, da so oni in jedino le oni tega krivi. In še nekaj pozabljajo: da v državi, koder mora ministrstvo odstopiti, če prav ima večino parlamenta na svoji strani, parlament sploh nima prave veljave in služil le za nekak okras absolutizma.

Slovenci nimamo vzroka, biti hvaležni Thunovemu ministrstvu, kajti za nas ni ničesar storilo. Slovenski poslanci so to vlado požrtvovalno podpirali, ne da bi se bila vlada ozirala na želje in potrebe slovenskega naroda. Okolnost, da so slovenski poslanci omogočili uveljavljanje nagodbe, a niso mogli niti najmanjšega izboljšanja naših razmer doseči, je najdrastičnejša ilustracija konfuzne jere miade, s katero je dr. Krek opravičeval v „Slovenca“, popolno neuspešnost vsega delovanja naše državnozbornske delegacije.

Upanja, katera smo gojili ob nastopu Thunovega ministrstva, se niso izpolnile. Vlada je pač marsikaj obljubila, a ostalo je pri obljubah. Sploh se je pričakovalo, da bo vlada s krepko roko napravila red, a dogodbe v Hebu, v Aschu, v Celovcu in v Graslcah pričajo, da ji je manjkalo potrebne odločnosti. O Celju niti ne govorimo. To je za nas „fremdes Gebiet“, in tam so po slovesni izjavi kranjskih klerikalcev bili nemški napadi na Slovence in Čeha opravičeni.

Ko so prišle omladinske otročarije v

Pragi na dan, kaznovan je bil za to ves češki narod na najkrutejši način; očitno veleizdajstvo, očitne revolte Nemcev pa so ostale skoro povsem nekaznovane. Kdo je ščitil Nemce sedaj? In kje je bila ta nežnost tedaj, ko je šlo za Čeha in za primorske Slovence?

Cesar še ni sprejel Thunove demisije, ali da se to zgodi, čim se sestavi novo ministrstvo, o tem ni nobenega dvoma. Thun-Kaizlovega ministrstva ni več, ostal pa je neresen problem: kako doseči, da bi Nemci opustili obstrukcijo, ne da bi je Čehi začeli, kako doseči modus, da bi mogel funkcionirati parlament, in da bi se odobrila nagodba.

Nemci se trudijo na vso moč, da bi bilo imenovano uradniško ministrstvo, ki bi bilo seveda nemško in centralistično, in v katerem bi sedeli možje, kakor gospod Körber, ki je bil za časa Badenija nekak državni tajnik v ministrstvu notranjih del ali generalni prepisovalec nemškega pravnega reda gospod Klein. Uradniško ministrstvo je za zdaj ideal ne le dr. Steinwenderja, nego vseh nemških strank, saj bi v njem sedeli možje njihovega mišljenja, ki bi pripravljali tla za nemško strankarsko vlado.

Parlamentarna večina se takemu ministrstvu odločno upira. Ta večina je v soboto slovesno obnovila in potrdila popolno solidarnost dosedaj k desnici pripadajočih strank. Zlasti se je potrdila solidarnost Čehov in Slovencev in to je jamstvo, da bi uradniško ministrstvo kaj hitro odletelo, če bi tudi prišlo na krmilo, kar se more zgoditi samo proti volji desnice.

Z oziroma na to stoji slej kakor prej v prvi vrsti kandidatura kneza Alfreda Liechtensteina, dasi formalnega naročila, sestaviti ministrstvo, še ni dobil.

Naloga, ki mu jo bo rešiti, če prevzame vlado, je: razveljaviti jezikovne naredbe in jih nadomestiti z jezikovnim zakonom in izposlovati indemniteti za nagodbene predloge in sprejetje vojnega zakona.

Za ta program išče sedaj knez Liechtenstein sotrudnikov in parlamentarno večino. In sestaviti hoče tako ministrstvo in tako večino, da bi mogel ugoditi nemškim narodnostnim zahtevam, precizovanim v binkoštnem programu, ne da bi vsled tega desnica nastopila proti njemu.

Liechtenstein je že v petek začel s svojimi poskusi in nemška katoliška stranka ga pri tem goreče podpira, računajoč na to, da dunajske krščanske socialiste pridobi za novo vlado Liechtensteinov brat, ki igra v tej stranki vodilno vlogo.

Kolikor je videti, bi Liechtenstein za svojo vlado rad pridobil poleg krščanskih socialistov tudi nemškoliberalne veleposestnike, pri tem pa se opiral na desnico. Za trjuje se, da je ministrstvo notranjih del ponudil nemškemu centralistu Körberju, železniško ministrstvo Poljaku Bilinskemu, justično ministrstvo členu nemškoliberalnega veleposestva Grabmayrju. Trgovinski minister ostal bi baron Dipauli.

Čehom ponuja Liechtenstein dva portfelja, če bi ostali v večini in bi privolili, da se razveljavijo jezikovne naredbe. Toda te ponudbe Čehi nečejo sprejeti. Čehi ne odjenjajo niti za las od jezikovnih naredeb in se za nobeno ceno na svetune premaknejo s stališča, ki so jo določili češki državni in deželni poslanci na svojem shodu dne 16 t. m.

In Čehi imajo prav, popolnoma prav. Bilo bi zanje nečuveno ponižanje, ako bi nemška obstrukcija na njihove stroške dosegla materialen in moralen uspeh, ako bi morali oni postati žrtev nemškega napuha.

Z razveljavljanjem jezikovnih naredeb zadobil bi princip narodne ravnopravnosti najhujši vdarec, tako da Čehi v svojem in v interesu narodne ravnopravnosti ne morejo in ne smejo odnehati. In naša dolžnost je, da v vsakem slučaju ostanejo slovenski poslanci z njimi solidarni.

Kako se razmere razvijejo, če ostanejo Čehi trdni in neupogljivi, tega danes ne more nihče prorokovati. Veter vleče na levico. Slovanski narodi, ki so zdaj vsa leta sem branili avstrijsko državno idejo in

dinastijo proti nemškemu veleizdajstvu, na mesto da bi bili mislili sami nase, morajo biti pripravljeni na vse, država pa naj si sama pripiše posledice, katero mora imeti tako postopanje. Slovanski narodi so pripravljeni tudi na najtežji boj za narodno ravnopravnost. Dokler ne zmaga načelo ravnopravnosti, ne bo miru v državi.

Beligranski proces.

V nekaterih urah se razglasi sodba o senzacionalnem procesu radi atentata na razkralja Milana in radi „zarote“ proti Obrenovićem, ta proces, katerega nobena stvar ne označuje tako dobro, kakor dejstvo, da je Knežević štirikrat premenil svojo izpoved, da je dvakrat preklical vse svoje proti soobtoženim radikalcem naperjene obdolžitve in dvakrat svoj preklíc!

Kar se je verjetnega in resničnega izvedelo o tem procesu, vse je prišlo le po ovinkih v javnost. Nemški veliki listi so lagali in lažnjiva, deloma pristranska, deloma povsem izmišljena poročila so prinášali tudi avstrijski nemški in madjarski listi, začeni od „Politische Correspondenz“ in „Pester Lloyd“ ter „Fremdenblatta“ pa doli do zadnjega provincialnega uradnega lističa.

Zategadelj pa se nam zdi prav sedaj umestno, da podamo vsebino dveh znamenitih člankov, ki jih je profesor varšavske univerze P. Kulakovskij priobčil zadnje dni v listu „Novoje Vremja“. Seveda smo izpustili vse to, kar se nanaša na razmerje mej Avstrijo in mej razkraljem Milanom.

Potuje iz Sofije v Beligrad je imel Kulakovskij, prestopivši srbsko mejo, utis, kakor da je zašel v kako ječo. Ljudje gledajo drug drugega nezaupno in se niti glasno govoriti ne upajo, boječ se ovaduhov. Kadar se omeni Milan, pravijo Srbi vedno „Njegov Veličanstvo kralj Milan“, kajti danes pride lahko vsak radi žaljenja Veličanstva pred naglo sodišče, ako generalisima tako ne imenuje.

V Belemgradu je vse kakor izumrlo. Vse se boji na ulico. Kavarne so na pol

privedla kralja do zavesti, sicer bi bil težko še kdaj spregovoril.

„Tedad pojdiva!“ je rekel Salomon.

Malokdaj je bil kak kralj pri svojem maziljenju tako malomaren, kakor Salomon. Pustil je, da so z njim delali, kar so hoteli, da so ga gnali, kamor so hoteli. Bil bi po maziljenju za kralja zopet zbežal v Baalhamonu, a prejšnja onemoglost se je znova polastila Davida in zopet je ležal nepremično in molče na ležišču med ponvami žarečega oglja, zavrt v levje koze.

Prorok Natan se je bal najhujšega. Abisag je obiskovala kralja kakor preje, toda ves njen trud je bil zaman...

Bil je večer, ko je prišel Salomon v spalnico svojega očeta. Pri kralju je bil samo Banajaš, sin Jojadov.

Salomon je sedel v naslonjač nasproti svojemu očetu, položil roko na prsi in pričel sanjati. Hotel je videti Abisag, ko pride h kralju.

Preteklo je mnogo časa. Banajaš se je sklonil nad kralja, da bi mu popravil odejo na prsih. Prestrašil se je. Ni slišal biti Davidovega srca! Misli je, da se moti in vzel z mize zrcalo ter je nastavljal h kraljevimi ustam. Srebrnoleketajoča se njegova ploščina se ni skalila. David je umrl.

(Konec prih.)

LISTEK.

Abisag.

(Spisal Jaroslav Vrchlicky.)
(Dalje.)

Sadok je namignil robkinjama, ki sta takoj izginili za vrati kopališča. In sama med sivimi starci je stala Sunamitka Abisag; po vsem telesu se je tresla, povešene oči so visele na mramornatem tlaku, in roke, sklenjene na prsih, so trepetale krčevito, kajti silna nevihta je divjala pod njimi v polnih nedrih.

Sadok pa je privzdignil obrvi, Banajaš je razumel ta migljaj, približal se kraljevemu ležišču in segel na levjo kožo, v katero zakopan je ležal David. V tem trenutku je stala Abisag sredi sobe, krasna kakor prikazen, vitka, nažoltele polti kakor poln klas turšice, ožgan od solnca do temnega. Lica so ji gorela kakor granatno jabolko. Starci so zrlili zamaknjeni na bajni pojav tega deviškega telesa, na katero je metal tresoči se plamen izpod stropa purpurne cvete ru-dečega poplavljenja.

In Natan jo je prijel za roko ter jo vedel h kraljevemu ležišču.

In Sadok je namignil ostalim. In odšli so.

Jedini Natan je ostal na kolenih pred ležiščem, imajoč roke stegnjene kakor zamaknjen.

In starci niso vedeli, ko so pripeljali Abisag na kraljevo ležišče, da je stal med vrati mlad mož v belem oblačilu, katerega obličje je bilo podobno solncu.

Odšel je hitro pred njimi, tako da ga niso opazili, odšel je ranjen v svojem srcu in oslepljen po krasoti Sunamitske Abisag.

In ta mladi mož je bil Salomon.

* * *

Od tega časa ni prišel mir v srce Salomonovo.

Niti zato se ni več menil, da je razglašen Adoniaš, sin Hagite, od svojih privržencev za kralja; godoval je s svojimi prijatelji cele dni in noči ter napolnjeval s hrupom Jeruzalemske ulice. Ni videl, da stoji njegova mati Batševa cele noči za vrati kraljeve spalnice blede in tresoča se od gnjeva, s srcem, raztrganim od ljubosumnosti, zasledujoča, kak upliv ima Abisag na Davidovo zdravje; Salomon se ni brigal, kam se nagiba v tem domačem prepiru nestalni krog dvorjanov in vojvod, kaj namerava zviti Sadok, kaj molčeči Natan: utrujen in nejevoljen je odšel v sprevedu dveh slug na svoje letovišče v Baalhamonu. Tam se je zaprl v samoto, bdel ponoči in blodil po

drevednih stoletnih sykomor, poslušal me lanholično petje vaških čuvajev in ostre pesni neutrudljivih cikad.

Nekoč opoludne, ko je ravno ležal v postelji z razjarjenim srcem, je oznanil suženj nagel prihod Banajaša, sina Jojadovega.

Salomon ga sprva ni hotel niti slišati. Sin Jojadov pa ni pričakoval odgovora in je prišel v sobo ves zaprašen in zasopen.

„Veliko poročilo“, je klical od daleč, „kralj je oživel in spregovoril!“

Salomon se je vzravnal na postelji, kakor bi pričakoval daljšega poročila.

„Takoj moraš iti z menoj; gre se za tvoje maziljenje za kralja.“

Salomon je zopet omahnil kakor onemogel na pestre preproge svojega počivališča. „Nikamor ne pojdem.“

„A to je volja kralja in Batševe, tvoje matere. Natan čaka pri potoku v Gihonu z rogom svetega olja v roki, Adoniaš je zbežal v gore.“

„Ne pojdem“, je zopet odvrnil Salomon. „Narod te pričakuje, sodniki ljudstva so na tvoji strani, vojska na ulicah kliče tvoje ime. In za vse to se moraš zahvaliti samo Sunamitki Abisag.“

„Abisag?“, je vprašal Salomon zategnjeno, „kaj sem ji dolžan?“

„Vse“, je odvrnil sin Jojadov, „ona je

zapuščene, v restavracijah molči vse. Glasne srbske besede ni slišati, toliko drznejše pa se oglašajo nemščina, in to nemščina z židovskim naglasom.

Razen vladnih listov ni dobiti drugih kakor „Pester Lloyd“ in „Neue Freie Presse“, časih tudi „Temps“ in kako staro številko „Novega Vremena“, — v kateri pa ni govora o Srbiji.

Dočim se je ves svet zanimal za usodo Dreyfusa, in je bilo iz Rennesa telegrafiranih na milione besed na vse strani sveta, se za srbske obtožence razen Slovanov nihče ne zmeni, in vender gre tu za glave bivših ministrov, poslaničkov, poslancev itd. Kulakovskij je več dni prisostvoval obravnavi in videl, da je komaj deset poročevalcev časnikov navzočih. Večinoma so to židovski korespondenti dunajskih in budimpeštanskih listov. Poleg tega je navzočen korespondent „Timesa“, poročevalec nemškega petrograjskega „Herolda“ pa je zastopnik ruske žurnalistike. Slovanski časnikarji so popolnoma izključeni, tisti srbski časnikarji pa, ki so navzočni, stojijo pod komando Pere Todoroviča in Petra Uzelca in so vsi v Milanovi službi. Skrbljivo je torej, da ne pride resnica na dan, da ne pridejo v svet nepristranska poročila.

Obravnava sama je evropski škandal. Niti obtožnica se ni razglasila. Obtožnica se je prečitala začetkom obravnave. Obtoženci pa je niso dobili ne prej ne pozneje v roke in tudi njihovi zagovorniki je niso videli nikdar!

Obtoženci tudi niso ne enkrat govorili s svojimi zagovorniki. To se strogo zabranjuje, a samo po sebi je umevno, da niti med seboj, niti s svojci ne morejo priti v dotiko.

Neposredno pred obravnavo našli so v ječi obešenega prefekta Živka Angjelića. (Op. ured.: Ta je bil naprednjak in Milanov zvest sluga, a ker je imel v rokah ključ do sedanje Milanove spletke, so ga odstranili.) Ali v Belgradu ne verjame nihče, da bi se bil Angjelić sam usmrtil.

Posebnost tega procesa, pravi prof. Kulakovskij, je to, kar tudi tujec takoj zapazi, da se zatožba naslanja na izpovedi samih krivih prič, samih lažljivih dolžitev. To kaže izpoved Kneževića, ki je (dvakrat) priznal, da so ga pregovorili h krivim dolžitvam soobtožencev.

Proti Pasiću pričata Dmitrij Krezović in neki navadni lopov, ki trdi, da je z njim Pasić v požarevski ječi govoril o ustaji, o odstranitvi Milana. Kulakovskij je mnenja, da je popolnoma izključeno, da bi bil Pasić s tem capinom sploh govoril, a vzlic temu je sodišče tega človeka zapriseglo.

Druga glavna priča proti Pasiću je Dmitrij Krezović. Ta je pravil, da je turški državljani, da je bil perjanik črnogorskega kneza Nikole in posredovalec mej črnogorskim knezom in Petrom Karagjorgjevićem ter Rankom Tajsicem. Prvotno je trdil, da je prenašal pisma iz Cetinja v Belgrad in da je v redakciji „Odjeka“ koval zaroto s Taušanovićem, Gjurićem in Protićem, a pri obravnavi že ni vedel, kako je bil mej preiskavo pričal, da, pokazalo se je, da on obdolžencev niti ne pozna! Kulakovskij vzklika: „In ti zločinci prisegajo mirno na očitne laži. To jim je „gšeft“. Švabsko-madžarska kultura se je globoko vkoreninila.“ (Op. ured.: Zagovornik Rajić je dokazal zadnje dni, da Krezović, ta glavna Milanova priča, sploh ni bil nikdar v Črni gori, da ni turški državljani in da se sploh ne imenuje Dmitrij Krezović nego Risto Vujić, doma iz čačkega okraja v Srbiji.)

V drugem svojem članku je profesor Kulakovskij obširno razpravljalo o načinu, kako se obtoženci zagovarjajo in časti zlasti Ljubomira Živkovića, ki je pogumno govoril in mej drugim dejal, da je imel pravico, ne simpatizovati z razkraljem Milanom in da so njegove simpatije na strani Biarritza.

V nasprotju z oficioznimi poročili, da sta Avstrija in Rusija skupno intervenirali v Belgradu, pravi prof. Kulakovskij, da se je avstrijski poslanik Schiessl nasproti nekemu dunajskemu žurnalistu izrazil, da morajo biti radikalci obsojeni, tudi če so nedolžni, a da je tudi Schiessla obšla groza, ko se mu je sporočilo, kaj se godi v sodni dvorani.

Kulakovskij zaključuje svoja članka z vročim apelom na Rusijo, katero dolži Milan, da je sporazumno s Črnogoro upri-

zorila to „zaroto“, naj dalje ne molči, naj spregovori s kategoričnim imperativom in naj reši Srbijo in srbski narod.

V Ljubljani, 25. septembra.

Shod slovenskih žurnalistov.

V Krakovem so se sešli zastopniki žurnalistike vseh slovanskih narodov v Avstriji, da se dogovorijo glede složnega stopanja na vseh poljih žurnalističnega delovanja ter da drug drugega informirajo o položaju svojega naroda. Ta shod je velikega praktičnega pomena za napredek slovanske žurnalistike, in sadovi gotovo ne izostanejo. Pri sprejemu čeških žurnalistov, ki so seveda zastopani v največjem številu, je naglašal predsednik izvrševalnega odbora, urednik „Czasa“, Czyliński, da se je sešla slovanska žurnalistika v času, ko se je spremenila politična situacija na škodo slovanskim narodom v Avstriji. Tembolj je potrebna sloga slovanskega časopisja. Zastopani so dalmatinski, hrvaški, slovaški, poljski in češki žurnalisti. Pozdravila sta jih tudi župan Friedlein in predsednik poljskega društva žurnalistov, Zajanczkowski. Shod se je obrnil brzojavno z izjavo udanosti do cesarja ter je pozdravil ministra Kaizla in Jędrzejowicza. Predsednikom shoda je bil imenovan gosp. Bretter (urednik „Politike“), podpredsednikom g. Bianchini (urednik „Nar. Lista“ v Zadru) in Kosectki. Shod so pozdravili Rieger in češki ter slovenski poslanci. Shod bo trajal več dni.

Knežević laže zopet!

Šele te dni je izjavil Knežević, da so vsi soobtoženci nedolžni, da je sam kriv, da je sam napadel Milana, ne da bi ga bil kdo podkupil. Izpovedal je to s prisego. Včeraj pa je Knežević to svojo izjavo preklical. Dejal je, da ga je k temu pripravil orožniški stotnik Georgević, ki mu je dal tudi bodalce, da se z njim sam usmrti. Georgević mi je dejal — tako laže Knežević — da bom itak usmrčen, in da torej ni treba, da bi bili obsojeni še drugi, ki imajo otroke in žene. Knežević je res izročil sodišču neko bodalo in Georgevića so zaprli. Tako dobiva ta jugoslovanska tragedija vedno nove prizore.

Bolgarski knez cesarjev gost.

Odkar je nastopil bolgarski knez Ferdinand vladno, se je trudil zaman, da bi bil sprejet na avstrijskem dvoru oficijalno kot suveren. Naš dvor mu je kazal vedno sila mrzlo lice, in zgodilo se je celo, da kneza Ferdinanda cesar niti v avdienci kot navadnega človeka ni hotel sprejeti. Odkar je prestopil prestolonaslednik Boris v pravoslavje, so bile zveze med našo državo in Bolgarijo docela pretrgane. Znana je še velikanska napetost, ki je nastala vsled nekega govora ministrskega predsednika Stojlova, ki se je moral umakniti, — a glej, danes piše drug veter, in knez Ferdinand bo jutri, 26. t. m. cesarjev gost. Po naročilu cesarja bo bolgarski vladar na drž. kolodvoru na Dunaju oficijalno sprejet in pozdravljen; stanoval pa bo v dvorni palači. Kaj je vzrok, da so se razmere toliko radikalno spremenile, ni znano. Morda vplivajo dobre razmere Rusije z Avstrijo tudi na razmere Bolgarije z Avstrijo!

Transvaalsko vprašanje.

Dasi je položaj v južni Afriki še vedno jako kritičen, vendar londonski dobro informirani krogi še niso izgubili nade, da se morda vendarle ohrani mir. Kraljica Viktorija in lord Salisbury sta namreč proti vojni, in zadnji ministrski svet je sklenil, da treba pogajanja nadaljevati. Ta pogajanja so tista bilka, na kateri visi ves up prijatelj miru. Razen tega pa je tudi dejstvo, da Angležem solidarnost Oranje države jako imponira. Angleži niso še pripravljeni na boj ter morejo zategadelj zasedati Transvaalci in Oranjejanci najvažnejše strateške kraje, prelaze in soteske. K temu se pridružijo še ogromni strški, katere bi požrla vojna. Praktična Anglija se torej pomišlja ter računa, ali bi ali ne bi.

V obrambo stanovsko mislečih slovensko-štajerskih učiteljev.

(Tudi iz peresa slovenskega učiteljstva.)

Začnimo z besedami slovenskega lističa v Mariboru in recimo: Poprej bi se

bili nadejali strele z jasnega neba, kakor pa, da bi slovenski učitelj kdaj trobil v rog naših zagriženih sovražnikov, da bi se kdaj znižal tako nenavadno globoko in pomagal zatirati svoje stanovske brate, podirati težko stavljeno poslopje neodvisne šole.

Dopisun „Slovenskega Gospodarja“ je podel človek do skrajnosti. S takšnimi podležji se navadno ne bavimo, ker si poštenih rok ne maramo omadeževati. Le prisiljeni smo do tega, da zavračamo njegove upravnostne bedaste trditve, koje je napisal po nareku kakšnega zakotnega kaplančka. In razven tega čutimo tudi potrebo, pokazati slepemu tovarišu vsaj del njegove zmote ali pa tudi — hinavstva in zlobe.

Kdo je pač zanetil tisti razpor med duhovščino in učiteljstvom? Nikakor naš organizator Horvatek, ampak docela drugi faktorji. Tu med nami se sporazumimo! Duhovščina ni mogla pozabiti izgube svojega vpljiva na šolo. Jela je učiteljstvo mrziti. Učitelj se je jel zavedati svojega pravega stališča in odrekel duhovščini vsako hlapčevanje. Ta razpor med šolo in duhovščino ni nov. Ta razpor traja že dobrih 30 let. Danes se kaže morda ta razpor neprikrito. Dobro! Kdo ga je razkril? Vi, nazadnjaki, imate že davno svojo organizacijo. V dobi, ko se vse organizuje, hočete nam prepovedati združenje v tesno skupino, ki ravna in deluje po strogem programu? Vi, obeljeni grobovi!

Vi, dopisun „z zdravim razumom“, morate to prav dobro vedeti, da v našem učiteljskem programu ni mesta, kjer bi se omenjal boj proti veri in npravnosti. Vera nas tu ne briga. Da se pa dá npravnost tudi na drug način učiti, ne samo po stari poti, o tem menda ne dvomite. Znano pa je, da je mnogo kaplanov že pokazalo v dejstvu, kako npravnost menijo učenkam vcepljati. In nemara se vi, dopisun, najmanjše zavedate, koliko npravnosti se da učencem prilastiti brez hipokritizma.

Vi bi nadalje hoteli duhovnikom izročiti vso svetovno oblast. Ali vas ni zgodovina še spametovala? Ali ne veste, da so najhujši boji tamkaj nastali, kjer je duhovna roka segla po svetovnem oblastvu. Papeževa država menda ni bila najsijajnejša na svetu. Duhovniki naj bi skrbeli za duševni blagor, a ne za mogotstvo. Saj v evangeliju ničesar ne stoji o svetovni oblasti cerkve.

Predaleč bi prišli, ko bi hoteli, gospod „Tinjski“, slediti vaše budalosti. Le kratko: Vi ste nesramen izdajica našega stanu. Zakaj ste pa pisali ta članek? Iz osebnega prepričanja gotovo ne. Če bi bilo to prepričanje, kar širokoustiti, bi se ne skrivali pod anonimom. Morda ravno tako iz prepričanja grdite svoj stan, kakor tista „učiteljica“, ki iz župniške skleda srebrlje svoje zlate besede, ali pa na kolenih župnikovih sedeč, se navzame novih sil za svoje izdajsko postopanje.

Ako pa ste organist, in ravnate po povelju svojega višjega, ali pa zato, ker slučajno pri župniku dobivate hrano? No, ako radi tega tako grdo napadate svoj stan s tako budalastimi trditvami, tedaj vas kot Iškariota ostali pošteti učitelji zaničujemo. Kdor je o kakšni stvari prepričan, stopi s svojim imenom na dan. Torej, ako nočete slutiti podlecem in Iškariotom, ven z imenom!!

„Slovenski Gospodar“ pa naj ščuva dalje. Slovensko učiteljstvo se boja ne boji. Ono je složno, in ako vi, jezuitovski podleci, hočete sejati prepričevanje, se motite. Dobro poznamo kaj hočete. Na vaših banderih stoji „Divide et impera“. Mi pa se ne damo deliti, ampak bodemo vedno ožje ovili sveto vez okoli naših trum, vez edinosti. Efiante pa bodemo izbacnili iz svoje sredine. Naj bodo tudi v zvezi z našimi nasprotniki. Njih roke jih ne bodo ščitile pred našim preziranjem. — Pomnite to i vi, gospod Tinjski ali „S.“ — Malo vas itak že poznamo.

Slovensko gledališče.

(Potovanje gospoda Fajdige. — Po francoskem izvirniku Evg. Labichea in Edv. Martina prirejeno za slov. oder. — „Vaški podobar“.)

Že lansko leto — če se ne motimo ob prizoritvi „Gospoda ravnatelja“ — smo poudarjali, da zahteva francoska veseligraspretnih, rutiniranih igralcev in igralk, ki znajo svoje vloge do pičice na pamet,

da jim teko besede naglo in gladko, kakor bi jih iztresal iz rokava, a ne vlekel s kleščami iz spomina. Tolikanj bolj je to potrebno, če nam uprizore igro kot je „Potovanje gospoda Fajdige“, ki ima več pravice do glume nego do veseligrice, ki ima torej edini namen, da zabava občinstvo in mu zbujajo dve uri smeh.

„Potovanje gospoda Fajdige“ je prav za prav jako plitva in enostavna burka, kakršnih je spisal Labiche sto in še nekaj čez. Mekar Fajdiga, ki ga je dvignil denar do gospodstva in baharije, a ki mu ni vzel naivnosti in zabitosti, se odpravi z ženo in s hčerjo v Bohinj. Za njim, oziroma njegovo hčerjo Henrieto vsak je mahneto gosp. Zmaj in dr. Rode, katerih vsak si hoče lepo in bogato deklico pridobiti zase. Z različnimi spletkami, z uljudnostjo in z raznimi uslugami skuša vsak, da si najprej pridobi naklonjenost očeta Fajdige. Zdaj se misli zmagovalca Zmaja, zdaj Rode. Končno zmaga vendarle Rode, in Henrieta je njegova. — To je vse!

Da se ne pogrezne tako suho dejanje v ničnost, je to zasluga prvič igralca, ki mu je poverjena glavna uloga mokrja Fajdige, drugič onih dveh igralcev, ki igrata oba tekmece Hinka Zmaja in drja. Mirka Rodeta. In gosp. A. Verovšek je v soboto igro rešil smrti, to mu bodi v zaslugi in priznanje! Obkel je imenitno masko in kazal je ves večer v besedi in kretanju, da igra petičnega moža, ki ima pet hiš, lep kos neumnosti in primitivnosti in še lepšo porcijo samoljubja in častilakomnosti. Takoj v prvem dejanju je pridobil zase vse občinstvo, ki mu je izkazovalo ves večer hvaležnost in priznanje z glasnim grohotom. In res nas je raznemal g. Verovšek od dejanja do dejanja bolj in bolj, in v parterju smo videli nekoga, ki je od smehe poskakoval ter se bil po kolenih! To je vendar najjasnejši dokaz, da je bil g. Verovšek izborni Fajdiga, ki je — kakor rečeno — rešil igro. Ne želimo si, da bi še enkrat videli cele igre, a tretje dejanje bi nam in vsakemu, ki se rad časih posmeje, prav dobro delo. Tu je gosp. Verovšek tako igral, da ga je odlikovalo občinstvo s salvo specialnega aplavza. Njegov uspeh bi bil seveda popolnejši, da bi imel v ostalih igralcih in igralkah zadostne podpore.

Oba tekmece sta igrala gg. Danilo in Deyl. Kakor smo bili zadovoljni z g. Deylom, tako nismo bili zadovoljni z g. Danilom, ki se ni svoje vloge naučil. Ta njegov greh smo zlasti čutili v začetku drugega dejanja, ki je do skrajnosti pusto in vodeno. — Izvrsten je bil g. Inemann v ulogi stotnika Goloba. V izvrstni maski, z osornim, rezkim glasom je ustvaril starega, popolnega vojaka. Ljubezniva Henrieta je bila gdč. Slavčeva, takisto nas je zadovoljila g. Danilova, dasi je bila za mokrjevo ženo v kretnjah in besedi še preelegantna. Zdela se nam je tudi premлада. Nepotrebnega Šetina je igral gosp. Housa, ki je napravil iz vloge, kar se je dalo.

Gledališče je bilo skoro do polovice prazno. Odmori med dejanji so bili tudi to pot predolgi.

* * *

Sinoči so ponavljali „Vaškega podobarja“. Igrali so nekako tako, kakor pri premieri. Tudi na nekatere opazke, ki smo jih napisali v zadnji oceni, so se igralci in igralka — seveda igri v korist — ozirali, a onega, kar smo rekli o dialektu, niso rešpektirali, celo slabši so bili v tem oziru včeraj nego zadnjič, česar pa nikakor ne moremo odobravati. Vrh tega smo morali čuti tu in tam grde slovniške napake, ki jih ne more opravičiti najsvobodnejši dialekt. Držajo, dobéjo, v akusativu mati — itd., takim spakam vendar ni mesta na slovenskem odru!

Sicer pa so dame Polakova, Danilova, Ogrinčeva in Slavčeva ter gospodje Verovšek, Inemann, Deyl, Orehek, Danilo in Housa, ki je bil celo boljši kot zadnjič, igrali tako, da so zaslužili, da bi jih prišlo gledat mnogo-brojnije občinstvo, nego se ga je sinoči sešlo v gledališču. To je čudno: če je vreme grdo, ni ljudij v gledališče, če je vreme lepo, jih pa tudi ni. Z „Vaškim podobarjem“ naj poskusijo enkrat v nedeljo popoldne.

— a —

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 25. septembra.

— **Osebnosti.** Profesor na ljubljanski gimnaziji, g. Friderik Žakelj, je dobil častno svetinjo za štiridesetletno zvesto službovanje. — Sodni praktikant Ivan Modic v Ljubljani je imenovan avskultantom.

— **Erklart mir, Graf Oerindur...** Pod to nemško zastavo je sobotni „Slovenec“ sprožil cel podlistek samih citatov, iz „Slovenskega Pravnika“, kojega je spisal dr. Ivan Tavčar leta 1883. Z izvenredno duhovitostjo očita se pisatelju, da je leta 1883 pisal, „da je božja previdnost ustanovila cerkev in njene oblasti“. Dalje se mu očita, da je tedaj cerkvi prisojal pravico, da sme s svojim premoženjem gospodariti, kakor sme vsak drug lastnik gospodariti s svojim imetjem, in da je takrat obsojal državne zakone, ki hočejo to pravico cerkvi kot taki kratiti. Kaj se hoče s tem vsem dokazati? Nič. Cerkev sama na sebi je svetišče, koje priznamo še danes. To svetišče se pa ne sme v jedno vrsto staviti s tistim mrčesom, ki pisari dandanes v ljubljanskega „Slovenca“ ter zlorablja svojo tonzuro v namene svojega, žepa in svoje pohotnosti! Pač res cerkev je od Boga! Bila bi pa blasfemija, če bi se predrnili trditi, da je omenjeni mrčes tudi od Boga! Da ima cerkev pravico do svojega, pošteno si pridobljenega premoženja, ni dvojbe. S cerkvijo kot tako si premoženja, ki bi nepošteno pridobljeno bilo, niti v zvezo spraviti ne moremo. Kar obsojamo, so zopet popačeni cerkveni služabniki, ki delajo iz cerkve vedno lačno hieno, ki požre vse, kar vidi, od sebe pa ničesar več ne da! Tu je treba vestno razločevati, prijatelji pri „Slovenca“: cerkev je veličastna, je božja ustanova, in sam Kristus prestoluje v njej. Njeni služabniki — posebno na Kranjskem — so pa dostikrat zgolj nasledniki svetopisemskega Onana in znanih prodajalcev v tempelju, skrbé za svoj mošnjček, lové testamente in počenjajo druge take nesvete reči. Če jih pa človek napade, potem se ti obriti debeluh identifikuje s cerkvijo ter skušajo neumneže prepričati, da padajo brce, ki tleskajo po njihovih trebuhih, prav za prav po sveti cerkvi. To je znan maneuver naših klerikalcev, ki pa — kljukonosnega Koblarja izvemšči — nikomur več ne imponuje! Verni služabniki smo svoji sveti cerkvi — katera svobodnjaškega mišljenja sploh ne izključuje — vam prikriti grešniki, ki imate cerkev za svojo molzno kravo, pa ostanemo ne-prestano za petami, dokler ves slovenski svet ne sprevidi, da niste družega, kakor lenuhi, živeči od tujega znoja, in nevedni tistega svetega posla, za kojega ste ogoljufali našega Odrašenika. To je naše mnenje dandanes, in gotovo ne nasprotuje naši pisavi iz leta 1883. Sicer pa je spregovoril dr. Tavčar v Starem trgu tudi to-le: „Prej kot se podam in stvar samo, opazim pa, da sem sam zvest podložnik katoliške cerkve, in da duhovnika, ki vzorni svoj cerkveni posel točno izvršuje, visoko čislam in ljubim. Duhovski stan, kakor ga je hotel Kristus zapustiti svoji cerkvi, je nad vsemi drugimi stanovi, in Bog me varuj, da bi temu stanu hotel izpodkopavati stališče. Kar hočem govoriti, ne velja pravemu duhovskemu stanu, temveč tistemu izrodku tega stanu, ki danes na Kranjskem terorizuje vse, svojega škofa, in tudi starejše duhovnike, ki bi radi v miru s celim svetom živeli. To sem omenjal, da bi se moj današnji govor napačno ne umel in ne napačno tolmačil.“ Kar se je pisalo ali govorilo proti izrodoku duhovniškega stanu to ne pada na poštene duhovnike, še manj pa na cerkev kot tako. Da, ti izrodki tega umeti nočejo!

— **Najpodlejšje obrekovanje,** kar si ga je mogče misliti, izustil je don Jakič, urednik lista „La Pensée Slave“. Odgovarjajoč na notico, v kateri smo zavrnil nje-gova očitavanja glede našega članka o Dreyfusovi zadevi, osmelil se je ta Jakič pisati mej drugim: „Gotovi hudobni jeziki trdijo, da so pred procesom v Rennesu specialni židovski agentje s polnimi žepi tekali po vseh krajih, da pridobé za Dreyfusa glavne časopise v raznih provincijah. Ali se je dal glavni kranjski organ zaslepi po blestemem

židovskem zlatu? To je ono, kar bi nam bil moral spiritus novens „Slovenskega Naroda“ dr. Tavčar na naša očitavanja od minolega tedna prej povedati kakor je govoril o duhovnikih in eksduhovnikih, o liberalizmu in o klerikalizmu“. V teh besedah je obseženo direktno očitavanje, da smo svoje politično prepričanje prodali židom za gotov denar. To je taka infamija, ki bi jo vsakemu drugemu v goltanec nazaj potisnili, od strani don Jakiča, kojega se v Trstu sramuje vsaka, tudi komaj spodobna družba, jo vtaknemo v žep, kakor moramo dostikrat v žep vtakniti kričanje pouličnega pijanca, ki tiče v blatu opsuje vsacega, kdor slučajno mimo pride.

— **Slovensko gledališče.** Jutri je prva operna predstava pričetke sezone. Prvikat nastopi na slovenskem odru novo-angaževana primadonna gosposodičina Amalija Carneri. Slovanska umetnica, rodona Poljakinja, angaževana bila je po izvršenih svojih konservatorijskih študijah dunajskih dve leti kot prva dramatična pevka v Opavi. Čitali smo o njej nad 30 izbornih kritik, v katerih vseh se brez najmanjšega oporekanja, brez vsacega pridržka jedno-glasno hvali kot umetnica, kot dramatična pevka prve vrste. Iz njenega repertoarja omenjamo le, da je dosegla sijajne uspehe v težavnih visoko dramatičnih partijah kot Brühilda v Wagnerjevi operi „Walküre“, Elizabeta v „Tannhäuserju“, Senta v „Večnem mornarju“, Elza v „Lohengrinu“, Donna Anna v „Don Juanu“, grofinja v Mozartovi „Figarovi svatbi“, Pamina v „Čarobni piščali“, Agata v „Čarostrelcu“, Kraljica v „Hanns Heilingu“, Valentina v „Hugenothih“, Selika v „Afričanki“, nadalje bila je izborna Aida, Leonora itd. — Kot novoangaževani tenorist nastopi gosp. Aleksij Desari iz Prage. Bil je učenec operne šole Lerch-Gerlicki v Pragi in se je izkazal kot jako talentiranega, z mladim, čilim tenorskim glasom obdarjenega pevca. Z letošnjo sezono stopil je v svoj prvi angažma v Ljubljani. Dasi začetnik na odru ima v muzikalnem oziru že jako obsežen repertoar: Manrico v „Trubadurju“, Edvard v „Heimchen am Herd“, Tamino v „Čarobni piščali“, vojvoda v „Rigoletto“, Edgard v „Lucia“, nadalje Faust, Janko v „Prodani nevesti“ in mnogo drugih partij. — V jutrajšnji predstavi „Cavalleria rusticana“ poje dramatično ulogo Santuzze gospod. Carneri, ulogo Turrida poje gosp. Desari, druge uloge izvajajo pa: gosp. Noll ulogo Alfija, ulogo Lole poje gospa Polakova in matere Lucije gosposodičina Bitenčeva.

— **Himen.** Gosp. Leop. Koprivšek, c. kr. profesor v Novem mestu se je poročil z gđ. Lino Klemenčič. Čestitamo!

— **Umrl** je v Celji dne 24. t. m. šolski nadzornik, g. Pavel Leitgeb. Ranji bil je nemškega mišljenja, vender pravičen nadzornik in ljubeznjiv človek. Pogreb bo v tork ob 4. uri popoldne.

— **Podružnica sv. Cirila in Metoda za sodni brdski okraj** imela bode redni občni zbor v nedeljo dne 1. oktobra 1899. popoldne ob 4. uri v salonu g. M. Veverja pri Slaparju v Lukovici po slovesnem blagoslovljenju veličastnega, v spomin smrti cesarice in slavnega petdesetletnega sesarjevega vladanja postavljenega spomenika, Matere Božje.

— **K dirki slovenskih biciklistov** Kamnik in okolica se je prijaviti do dne 28. t. m. Vloga je 5 kron. Na prijave brez vloge se ne bode oziralo. Zdravo!

— **Promet na državnih železnica**h je vsled zadnjih povodnj zelo nereden. Posebno dolgo izostajajo pošiljatve iz Češke, ker hodijo v Ljubljano čez Bruck in Ljubno ter delajo tako velik ovinek z mnogimi zamudami. Ravno vsled teh nepremagljivih ovir moral je točiti včeraj novi, izborni gostilničar v „Nar. domu, g. Masaryk mesto — „plzenskega piva“ — drugo pivo. Samo ob sebi je umevno, da temu ni bil kriv on. Mož ima pri tem največ škode. Ob ti priliki ga občinstvu toplo priporočamo; pijača in kuhinja — vse je izborno po primerno nizkih cenah.

— **Brzjavni in telefonski promet** meseca avgusta 1899. Na c. kr. brzjavni postajah tržaškega poštnege ravateljstva bilo je meseca avgusta 1899, in sicer na Primorskem oddanih 45.414, došlih 54.110, tranzitujočih 143.712, skupaj

243.236 brzjavk; od teh jih odpada na Trst sam: oddanih 30.930, došlih 35.862, tranzitujočih 130.456, skupaj 197.248 brzjavk; na Kranjskem oddanih 10.340, došlih 11.598, tranzitujočih 22.280, skupaj 44.218 brzjavk. V interurbanem telefonskem prometu bilo je v isti dobi: v Trstu 1400, v Opatiji 337, v Pulju 151 in v Ljubljani 210 pogovorov; v lokalnem prometu govorilo se je: v Trstu 220.000krat, v Pulju 7599krat, v Gorici 5332krat, v Opatiji 1832krat in v Ljubljani 14.250krat.

* **Taso Bogdanovič.** Kakor smo že v soboto med brzjavkami poročali, je umrl v Belemgradu Taso Bogdanovič, starosta „Dušana Silnega“ in vseučilišni profesor. Vdeležencem otvoritve celjskega „Narodnega doma“ je izvestno še v spominu junaška postava vrliga pokojnika, ki je bil v d-pul-taciji, katera je došla iz Belegagrada in je vzbujala splošno zanimanje. „Ljubljanski Sokol“ je bratskemu društvu brzjavno izrazil srčno sožalje na veliki izgubi, ki je zadela telovadno društvo „Dušan Silni“ po izgubi svojega staroste. N. v m. p.!

* **Pajk prorok vremena.** Akoravno ni pajk pri ljudeh priljubljena živalca, je vendar jako zanimiv prorok vremena. Že nekaj časa prej čuti pajk na svoji pajčevini spremembo atmosfere. Natančna opazovanja so prinesla naslednje podatke: Ako teče pajk s svoje pajčevine, je gotovo pričakovati hude ure. Ako sedi pajk okoli 10. ure zjutraj na svoji pajčevini ter jo guga semtertje, bode ves dan lepo. Ako dela pajk pri deževnem vremenu na svoji pajčevini dolge nitke, je to znamenje, da postane kmalo zopet lepo vreme. Ako si dela pajk s križcem pajčevino na drugem kraju, bode veter razdril prejšno pajčevino, in nastalo bode drugo vreme. Ako razdere pajk deloma svojo pajčevino, pričakovati je hude ure. Čim dalje se odstrani pajk s križcem od svojega pribežališča, tem gotovejšje je, da se spre meni vreme. Ako si nabira pajk hrane, bode dež več dni. Ako prede pajk svojo pajčevino blizu peči, bode mrz in slana; ako jo sprede po zimi blizu okna, nastalo bode kmalu južno vreme.

* **Roman iz življenja.** V Berolinu se govori v časniških krogih o tragičnem koncu dragonskega ritmojstra Feliksa grofa pl. Rittberga, ki je dobil nedavno daljši dopust, da uredi svoje slabe premoženjske razmere. Dopust je bil pri koncu, in razmere so bile navidezno urejene. Kot nadporočnik je bil zaročen z ubogo hčerko nekega majorja, a vzeti je ni mogel. Zategadelj se je mladi grof zaročil v drugič in sicer z jako bogato damo, in dne 19. t. m. bi imela biti poroka. A 6 dni pred svojo poroko se je grof usmrtil iz neznanih vzrokov z revolverjem.

Književnost.

— **„Slovenka“.** Vsebinska 19. zvezka je tale: Kristina: Spomini pesem. — J. Potapenko: Brez boja. — Benkovič: Zadnja borba — pesem. — Ivan Hoič: Rusija. — Etbin Kristan: Pristna ženska potrebuje ljubezni za življenje. — Zorana: Kaj hočeš? A. Križ: Babičina skrb. — Benkovič: Iz poezij Lermontova — pesem. — Književnost in umetnost. Razno. — Doma.

Telefonična in brzjavna poročila.

Dunaj 25. septembra. Liechtensteinova prizadevanja, sestaviti novo ministrstvo, so še čisto brezuspešna. Sodi se, da se kriza reši vsaj do konca tega tedna, ker odpotuje cesar v nedeljo na Štajersko. Poročila nemških listov, da je kombinacija Liechtenstein že pokopana, in da pride na krmilo uradniško ministrstvo z grofom Claryjem na čelu, so popolnoma izmišljena. Clary tudi ni bil poklican semkak, kakor se je poročalo. Liechtenstein naletel je tako na desnici kakor na levici na odločen odpor. Liberalni veleposestniki nikakor ne marajo z njim iti, češ, da bi bilo njegovo ministrstvo le navidezno napol levičarsko, v resnici pa povse desničarsko. Zlasti so proti temu, da bi v novo vladu vstopil tudi Dipauli, češ, da je tudi podpisoval naredbe, izdane s § 14., a kakor on, bi lahko kar celo Thunovo ministrstvo ostalo na krmilu.

Dunaj 25. septembra. Liechtenstein se je danes posvetoval z Goluchowskim. Danes je cesar sprejel grofa Osvalda Thuna v avdienci in za njim grofa Frana Thuna. Jaworski je danes govoril z Goluchowskim in mu pojasnil stališče poljskega kluba. Chlumecky je prišel iz Ausseja sem in je konferiral z voditelji nemških veleposestnikov.

Dunaj 25. septembra. V dr. Ferjančiča pisarni je bilo danes posvetovanje, katerega so se udeležili vsi trije člani predsedništva, Jaworski, Pallffy, Stransky, Barwinski in Vahnjanin in drugi. Vsi so se izrekli za ohranitev desnice in za najodločnejše nasprotovanje vsakemu uradniškemu ministrstvu.

Dunaj 25. septembra. Češki poslanci razglašajo izjavo, da doslej še nihče oficialno ni zahteval od njih, naj privolijo v preklic jezikovnih naredeb, sicer pa da ostanejo nepremično na stališču, ki so ga označili na zadnjem svojem shodu.

Dunaj 25. septembra. Parlamentarna komisija poljskega kluba je imela danes sejo, v kateri je sklenila, da ostane klub v vsakem slučaju solidaren z desnico.

Dunaj 25. septembra. Levica zastavlja vse sile, da bi bila odločitev njej ugodna. V levičarskih krogih se zatrjuje, da merodajni krogi hočejo nemško vladu in da se bo tudi dosegla, če ostanejo nemške stranke brezobzirne in če odklonijo vsak kompromis.

Dunaj 25. septembra. Na sobotnem posvetovanju desničarjev je Jaworski izjavil, da ne vstopi noben Poljak v kako uradniško ministrstvo, vsaj dokler je on načelnik. Povše je izjavil, da ostanejo slovenski in hrvatski poslanci solidarni s češkimi, naj se zgodi karkoli, češ: „Mi z Vami in za Vas, Vi z nami in za nas.“

Dunaj 25. septembra. V poslaniških krogih se zatrjuje, da je Liechtenstein ponudil justični portfelj bivšemu staročeškemu poslancu dr. Mattušu, poslancu češkega veleposestva grofu Czerninu, ki stoji popolnoma na narodni podlagi, pa mesto češkega ministra.

Dunaj 25. septembra. Ogrski ministrski predsednik je prišel sem in je bil v avdienci pri cesarju. Prihod njegov je v zvezi z bodočo sesijo ogrskega parlamenta.

Brno 25. septembra. Ko se je grof Thun včeraj peljal v Kvasic, se je na postaji Břeclava sešel s socialdemokratskim poslancem Daszynskim, s katerim je dolgo in jako živahno govoril o narodnostnem programu, ki ga hočejo socialni demokratje določiti na brnskem shodu.

Belgrad 25. septembra. Obsodba je bila izrečena danes dopoldne. Knežević in Ranko Tajšić sta bila obsojena na smrt. Knežević je bil danes ob 4. uri popoldne ustreljen. Ranko Tajšić je v Črni gori, kamor je ubežal že pred več meseci. Drugi obtoženci so bili obsojeni v ječo, in sicer: Nikolić, Kovačević, Dimić, Antonović, Urošević, Kresović, Gjurić, Milenković, Joković, Novaković, Pavičević in Protić na dvajsetletno ječo v težkih verigah. Nadalje so bili obsojeni bivši ministrski predsednik Pasić, Jovanović, Miloradović, Todorović, oba Štefanovića in Rajković na petletno ječo. Bivši minister Tavšanović pa na dveletno ječo. Drugi obtoženci so bili oproščeni.

Belgrad 25. septembra. Kralj Aleksander je Pasića že danes pomilostil in je Pasić že prost.

Pariz 25. septembra. Vojni minister Gallifet je vsem francoskim častnikom, ki potujejo po Nemčiji, Avstriji ali Italiji, strogo prepovedal, ogledovati si vojaške vaje itd. Zajedno pa to isto odredil za nemške, avstrijske in italijanske častnike, ki pridejo na Francosko.

Dež. gledališče v Ljubljani.

Štev. 4. Dr. pr. 942.

V torek, dne 26. septembra 1899.

Prvi nastop primadone gđ. Amalie Carneri in tenorista gosp. Aleksija Desarija.

Cavalleria rusticana.

Melodram v jednom dejanju. Spisala Targioni-Tozzetti in Menasci. Uglasbil Pietro Mascagni. — Kapelnik g. Hil. Benisek. Režiser g. Jos. Nolli.

Pred tem:

Sama med seboj.

Veseloigra v jednom dejanju. Spisal Fulda. Režiser g. Rudolf Inemann.

Blagajnica se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7 1/2. uri. — Konec po 10. uri. Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. p. polka Leopold II. št. 27.

V petek, 29. septembra: Nova opera: Leoncavallo: „Glumači“ (Pagliacci).

Zahvala.

Vsem prijateljem šolske mladine, ki so z denarnimi darovi, jedili in osebnim trudom pri pogoščenju šolske mladine povodom slovesne otvoritve Fran Josipa I. ljudske šole na Bledu pripomogli do lepe šolske slavnosti, gospodu fotografu B. Lergetporerju za slike, katere je pri slavnosti napravil in šoli podaril, izrekata imenom šolske mladine najiskrenejšo zahvalo.

Krajni šolski svet in šolsko vodstvo

na Bledu
dné 18. septembra 1899. (1762)

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 3062 m. Srednji vracni tlak 736.0 mm.

Sept.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vet.ovi	Nebo	Padavina v 24 urah
23.	9. zvečer	732.8	12.6	sr. svzhod	dež	mm
24.	7. zjutraj	733.2	10.9	sl. izvzhod	oblačno	54.3 mm
	2. popol.	734.1	14.3	brezvetr.	oblačno	
25.	9. zvečer	735.5	10.2	sr. svzhod	del. obl.	0.4 mm
	7. zjutraj	736.9	9.7	sl. jvzhod	pol. obl.	
	2. popol.	735.6	15.4	sr. jvzhod	skoro jas.	

Srednja temperatura sobote in nedelje 11.6 in 11.8°, normale: 13.8° in 13.6°.

Dunajska borza

dné 25. septembra 1899.

Skupni državni dolg v notah.	100	gld.	05	kr.
Skupni državni dolg v srebru.	99	95		
Avstrijska zlata renta	118	25		
Avstrijska krona renta 4%	100	10		
Ogerska zlata renta 4%	117	25		
Ogerska krona renta 4%	95	10		
Avstro-ogerske bančne delnice	907	40		
Kreditne delnice	370	40		
London vista	120	65		
Nemški drž. bankovci za 100 mark	58	97 1/2		
20 mark	11	77 1/2		
20 frankov	9	58		
Italijanski bankovci	44	50		
C. kr. cekini	5	69		

Vse vrednostne papirje preskrbuje BANKA MAKŠ VERSEC, Ljubljana, Selenburgove ulice 3. Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5—10 gld.

Sprejme se v večjo gostilno mlada, delavna

natakarica

kateri se odda na račun. Zasluzek dober, kavcije je vložiti 300 gld. (1763—1)

Čvrsta gospodinja

spretna v kuhi, upravi perila in v računanji, se takoj sprejme tukaj.

Ustna ali pismena vprašanja na inštitut Waldherr v Ljubljani. (1736—3)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1899. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Lill, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, čez Klein-Reifling v Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vane, Heb, Francove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vane, Heb, Francove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. Ob 7. uri 15 min. zvečer osebni vlak v Jelenice. Poleg tega vsako nedeljo in praznik ob 5 uri 41 minut popoldne v Podnart-Kropo. — **Proga v Novo mesto in v Kočevje.** Osebni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj, ob 1 uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano j. k. Proga iz Trbiža.** Ob 5. uri 46 m. zjutraj osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Solnograda, Linca, Steyra, Lilla, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. Ob 7. uri 55 min. zjutraj osebni vlak iz Jelenic. — Ob 11. uri 17 min. dopoldne osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Linca, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osebni vlak z Dunaja, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejovic, Linca, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. Poleg tega ob 8. uri 42 min. zvečer iz Podnarta Kropo. — **Proga iz Novoga mesta in Kočevja.** Osebni vlaki: Ob 8. uri 21 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 43 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane d. k. v Kamnik.** Ob 7. uri 23 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. in ob 10 uri 25 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Ljubljano d. k. iz Kamnika.** Ob 6. uri 56 m. zjutraj, ob 11. uri 8 m. popoldne, ob 6. uri 10 m. in ob 9 uri 55 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. (1206)

Otroška vrtnarica

olikanega vedenja, vsprejme se k večimi otroci. — Ponudbe pod „O. V.“ naj se pošiljajo na upravništvo „Slov. Nar.“. (1756—2)

V trgovsko pisarno sprejme se takoj

praktikant

z lepo pisavo ter zmožen slovenščine in nemščine.

Ponudbe sprejema upravništvo „Slov. Naroda“. (1765—1)

Firm. 200.

Ges. II. 54/1

Bekanntmachung.

Bei dem k. k. Landes als Handelsgerichte in Laibach wurde die Eintragung der Gesellschafts-firma

„Carl Kauscheggs Nachf. Schneider & Verovšek“

zum Betriebe einer Handlung mit Eisenwaaren in das Register für Gesellschaftsfirmen, sowie der Thatsachen, dass die offene Handelsgesellschaft aus den Gesellschaftern Josef Schneider, Handelsmann ebendort besteht, dass sie am 1. Jänner 1899 begonnen, ihren Sitz in Laibach und jeder der offenen Gesellschafter selbständig das Recht hat, die Gesellschaft zu vertreten und die Firma zu zeichnen, vollzogen.

K. k. Landesgericht Laibach

Abth. III. am 17. September 1899. (1759)

(Razglas. — Pri c. kr. deželnem kot trgovinskem sodišču v Ljubljani se je vpisala združna tvrdka „Karola Kauschegga naslednika: Schneider & Verovšek“ za trgovino z železjem v register za združne tvrdke in dejstvo, da sta družabnika odprte trgovinske družbe Josip Schneider, trgovec v Ljubljani ter Jurij Verovšek, trgovec istotam, da sta začela 1. januarjem 1899, leta da je njiju sedež v Ljubljani ter da ima vsak odprti družabnik samostojen pravico, družbo zastopati in tvrdko podpisavati. C. kr. dež. sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 17. septembra 1899.)

Najvišje priznanje Nj. c. in kr. Visokosti presvetle gospe prestolonaslednika vdove nadvojvodinje Štefanije.

Štefanijine
zobne kapljice
lekarnarja
Piccoli-ja v Ljubljani

Piccoli-ja v Ljubljani
svetnega dobavitelja Nj.
svet. papeže Leona XIII.

Premirane v higijeničnih razstavah v Londonu, Parizu, Genevi, v II. mejnarodni farmaceutički razstavi v Pragi in

v jubilejski razstavi na Dunaji l. 1898.

Vporabljala jih je opetovano Nj. c. in kr. Visokost presvetla gospe prestolonaslednika vdova nadvojvodinja Štefanija v najvišjo Nje zadovoljnost (tajniški dopis iz Laksenburga s 30. dne oktobra 1894) in je glasom objavila Nje gosp. najvišjega dvornega mojstra z dne 27. decembra 1898 št. 230 iz leta 1897 najmilostivejše blagovolila dovoliti, da se smejo po lekarnarju Piccoli-ju v Ljubljani iznajdene in izdelane zobne kapljice imenovati Štefanijine zobne kapljice.

Nekaj kapljic na pavoli se dene v votli (9) c. zob in vtolažijo bolečine. (582)

Mlad soliden

trgovski pomočnik

se sprejme v špecerijsko trgovino. Ponudbe poste restante Ljubljana pod „Gorenjsko“. (1746—2)

Za vinsko trgovino na debelo

O. Kolmar & Co. Zagreb

išče se (1758—2)

učenec

iz boljše hiše s potrebnim predznanjem in zmožen nemškega jezika.

Kontovarist

z dovršeno trgovsko šolo in nekoliko prakso

išče službe

pod skromnimi zahtevami.

Blagohotne ponudbe sprejema upravništvo „Slov. Naroda“. (21—219)

Hiša

v Mekinah pri Kamniku

s sadnim in zelenjadnim vrtom ter gozdom, se takoj proda. (1760—1)

Kupci naj se oglasijo pri Blažu Ravniku, gostilničarju „pri belem volu“ v v Ljubljani, Kolodvorske ulice št. 23.

Stara, dobro vpeljana

gostilna

v Ljubljani ali v okolici se

išče na račun. (1764—1)

Kje? pove upravništvo „Slov. Naroda“.

Pri bratovski skladnici v Zagorju ob Savi

razpisuje se služba

rudniškega zdravnika.

Nastop 1. prosinca 1900.

Prosilec mora imeti akademsko do stojanstvo, saj dveletno prakso v kaki bolnišnici, mora biti doktor vsega zdravilstva in popolnoma zmožen slovenskega in nemškega jezika.

Tisti naj razen zahteve plače tudi naznanijo, hočejo li hišno apoteko na svoje stroške vzdržati ali naj tisto bratovska skladnica preskrbi.

Pravico do zdravljenja ima približno 700 članov bratovske skladnice in okoli 1200 rodbinskih svojcev (žen in otrok). Nadaljna pojasnila daje predstojništvo bratovske skladnice, na katero naj se tudi pošiljajo ponudbe s prilogi

do 28. t. m. (1715—5)

Glavna slovenska

hranilnica in posojilnica

registr. zadruga z neom. zavezo

pisarna v Šelenburgovih ulicah h. št. 3 v Ljubljani

sprejema in izplačuje

hranilne vloge po 4 1/2% obresti od dne do dne

brez odbitka in brez odpovedi.

Glavni deleži so po 100 gld., poslovni po 10 gld. Za brezplačno pošiljanje denarja so polovice na razpolago. Vsa pojasnila pismeno ali v uradnih urah od 8.—12. in od 1/3.—6. ure. Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

(1688—4)

Dr. M. Hudnik, predsednik.

Jvan Frolé

Mira Frolé rojena Medica

— poročena. — (1766)

Beljak Št. Peter na Hrasu

dné 25. septembra 1899.

S. 7/99/1

Edikt.

(1761—1)

C. kr. okrožno sodišče v Novem mestu je čez vse, kjerkoli se nahajajo premično, potem čez nepremično, v deželah, kjer velja konkurzni red z dne 25. decembra 1868, se nahajajoče premoženje neprotokolovanega trgovca **Ferdinanda Sever-ja v Kostanjevici** odprlo konkurs, ter imenovalo konkursnim komisarjem c. kr. okrajnega sodnika, **Rajmunda Doležaleka** z uradnim sedežem v Kostanjevici in začasnega upravitelja mase c. kr. notarja **Aleks. Hudovernika v Kostanjevici**.

Upniki se pozivljajo, da pri roku, ki je določen na 6. oktobra 1899. dopoldne točno ob 10 uri, na uradnem sedežu konkursnega komisarja stavijo svoje predloge glede potrjenj za zdaj nastavljenega ali o imenovanju družnega masnega upravitelja in namestnika, ter volijo odsek upnikov, ko so se izkazali z dokazili za svoje terjatve. Ob enem se pozivljajo vsi oni, ki hote staviti do skupne konkursne mase kako zahtevo kot konkursni upniki, da oзнanijo svoje terjatve, tudi če bi o njih bila začeta kaka pravna obravnava

do 23. oktobra 1899. leta

pri tem sodišči, ali pri c. kr. okrajnem sodišči v Kostanjevici po predpisih konkursnega reda, da se izognejo v istem zapretemih pravnih nasledkov ter jih dne 18. novembra 1899. dopoldne točno ob 10 uri pred c. kr. konkursnim komisarjem pri določenem likvidacijskem dnevu zglasijo za likvidacijo in določitev povrstnega reda.

Pri splošnem likvidacijskem dnevu prisotni zglašeni upniki imajo pravico, po prosti voliti na mesto masnega upravitelja, njegovega namestnika in članov odbora upnikov, ki so dotedaj poslovali, postaviti druge osebe svojega zaupanja končno veljavno.

Daljšje objave tekom konkursne obravnave pa se bodo zglašale v uradnem listu „Laibacher Zeitung“.

C. kr. okrožno sodišče v Novem mestu

oddelek III., dne 22. septembra 1899.